

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Rok Golob

The SOUND
Kozmična opera v enem dejanju

Premiera 19. 5. 2022

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Glasba

Rok Golob

Zgodba

Rok Golob, Gino Vannelli

Besedila

Rok Golob, Katarina Habe (*Ariana*)

Izvedba v izvirniku z nadnаписи.

Dirigent

Simon Dvoršak

Režiser

Jaša Koceli

Zasedba vlog

Aton

Gregor Ravnik k. g.* / Edvard Strah

Ariana

Urška Arlič Gololičič* / Eva Černe k. g.

Tamea

Urška Breznik* / Martina Burger k. g.

Ravana

Nuška Drašček* / Anja Šinigoj

Otrok (mladi Aton)

Natan Đorčevski k. g.* / Filip Valter k. g.

Starec (stari Aton)

Marko Pikš / Bratislav Ristić*

Plesalke in plesalci

Lara Flegar, Mariya Pavlyukova, Erica Pinzano in Barbara Potokar* / Olga Kori, Nina Kramberger,

Emilie Tassinari in Urša Vidmar

Lukas Bareman, Thomas Giugovaz in Matteo Moretto* / Alexandru Barbu, Oleksandr Koriakovskiy in Aleks Theo Šišernik

*Premiera.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Scenograf

Darjan Mihajlović Cerar

Kostumografinja

Branka Pavlič

Koreografinja

Tajda Podobnik

Oblikovalec svetlobe

David Andrej Francky

Avtor projekcij

Matej Sušnik

Priredba zgodbe za nadnapise

Gašper Torkar

Fotografinja

Mankica Kranjec

Zborovodja

Željka Ulčnik Remic

Koncertni mojster

Gregor Traven

Asistentka dirigenta

Ana Erčulj

Asistenta režiserja

Matej Prevc, Tajda Podobnik

Asistenta koreografa

Claudia Sovre, Leonid Kouznetsov

Korepetitorji

Kayoko Ikeda, Višnja Kajgana, Irena Zajec,
Irina Milivojević, Rebeka Dobravec, Marina Đonlić (zbor), Robert Brezovar (zbor)

Šepetalca

Dejan Gebert, Urška Švara Kafol

Inspicient

Tomaž Čibej

Operni zbor

Soprani: Amina Natalija Bašić, Loredana Colautti Canarella, Polona Kante Pavlin, Darja Novak, Mojca Svoljšak, Christina Thaler, Sandra Vidovič Mlakar, Martina Robinšak*, Tina Debevec*, Katarina Zorec*

Mezzosoprani: Andreja Mohorič, Monika Müller, Bianca Telban, Tatjana Verce, Ida Plevnik Bavčar, Ana Plemenitaš, Anja Šinigoj, Petra Marčun*

Alti: Adriana Abatti de Vasle, Višnja Fičor, Meta Mačak, Inez Osina Rues, Zarja Pivko, Mojca Tiran, Anja Hrastovšek*, Polona Kopač Trontelj*

Tenorji: David Čadež, Bruno Konda, Jože Oblak, Rusmir Redžić, Matej Avbelj, Damjan Kozole, Danilo Papič, Miha Ravnikar, Martin Meglič*

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Basi: Robert Brezovar, Marko Ferjančič, Anton Habjan, Milan Zavodnik, Rok Bavčar, Tadej Femc, Rok Krek, Marko Pikš, Bratislav Ristić, Damijan Škvarč, Silvo Škvarč, Tomaž Zadnikar, Gregor Zorko

Inšpektor zbora: Rok Krek

Orkester SNG Opera in balet Ljubljana

Solist violinist

Domen Lorenz

I. violine: Vesna Velušček, Domen Lorenz, Polona Ruter, Natalija Čabrunić, Metka Zupančič, Metka Udovč, Matija Udovič*, Sandi Baitokova*, Matjaž Porovne*, Mojca Batič*

II. violine: Margareta Pernar Kenig, Dragana Pajanović, Nastja Dolinar, Saša Kmet, Ana Stadler, Špela Jevnišek, Olga Čibej, Katarina Zupan*

Viole: Jevgenij Meleščenko, Gea Pantner*, Martin Žužek Kres, Paolo Canarella, Aljaž Mihelač, Laslo Babinski, Yasumici Iwaki*, Tomaž Malej*

Violončela: Damir Hamidulin, Fulvio Drosolini, Barbara Gradišek, Jaroslav Cefera, Aleksandra Čano Muharemović, Urban Marinko, Tamara Gombač*

Kontrabasi: Jacopo Tarchini, Valerij Bogdanov, Aleksandar Blagojević, Luka Brodarič*

Harfa: Maria Gamboz Gradišnik, Anja Kožuh*

Klaviature, celesta: Kayoko Ikeda, Rebeka Dobravec*, Mija Novak*

Flavte: Helena Trismegist, Vesna Jan Mitrović, Matjaž Debeljak, Špela Benčina

Oboe: Jonathan Mauch, Claudia Pavarin, Manca Marinko, Darko Jager

Klarineti: Tadej Kenig, Jakob Bobek, Borut Turk, David Gregorc

Fagoti: Jure Mesec, Árpád Balázs Piri, Milan Nikolić

Rogovi: Primož Zemljak, Marko Arh, Ana Mir, Erik Košak, Edvard Bizjak*, Mihajlo Bulajić*

Trobente: Uroš Pavlović, Gregor Turk, Jure Močilnik, Matej Kravcar*, Blaž Avbar*

Pozavne: Andrej Sraka, Aleš Šnofl, Tine Plahutnik, Leon Leskovšek

Tuba: Aleš Plavec

Timpani: Rudi Podkrajšek, Andraž Poljanec*

Tolkala: Gašper Gradišek, Petra Vidmar*, Maja Povše*, Katarina Kukovič*, Matevž Bajde*, Martin Pinter*, Peter Jeretina*, Tomi Purič*

Bas kitara: Giovanni Tofolloni

Inšpektorja orkestra: Bojan Gombač, Martin Žužek Kres

Producentka

Nives Fras

Organizatorka kulturnega programa

Brigita Gojić

Asistent producentke

Simon Stanojevič

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Dramaturginja

Tatjana Ažman

Prevod libreta za nadnapise

Nataša Jelić

Tehnična izvedba nadnapisov

Luka Šinigoj

Mojster za zvok

Luka Berden

Scena in kostumi

Gledališki atelje SNG Opera in balet Ljubljana in SNG Drama Ljubljana

Vodja: Matjaž Arčan

Izdelava pokrival

Polona Poklukar

Tehnična služba SNG Opera in balet Ljubljana

Vodja službe (tehnični vodja) in koordinator del tehnične ekipe po pooblastilu direktorja ter vodja scenske razsvetljave – mojster luči: Jasmin Šehić; vodja odrske tehnike: Franci Stanonik; video tehnik: Matija Grošelj*; vodja rekviziterjev: Sandi Dragičević; vodja maskerjev - lasuljarjev: Marijanka Sešek; vodja frizerjev - lasuljarjev: Nevenka Zajc; vodja moške garderobe: Vida Markelj; vodja ženske garderobe: Ksenija Šehić

*Zunanja sodelavka/zunanji sodelavec.

Predstava nima odmora.

Za prispevek k premieri se zahvaljujemo konceptni trgovini Ikona Ljubljana.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

The SOUND
O kozmični operi

»Pred materijo je bila svetloba in pred svetlobo je bil Zvok.«

The SOUND je pripoved o dveh različnih, pa vendar zelo podobnih svetovih, imenovanih planet Zemlja in planet Laxeno. Pripoved o videnju in popolnosti, ki sta vtkana v sleherno človeško dušo in ki lahko ohranita naš planet. Glavni junak Aton, mlad slovenski skladatelj in violinist v simfoničnem orkestru, je nesrečen, saj kljub veliki nadarjenosti nima priložnosti, da bi svojo avtorsko glasbo predstavil občinstvu. Neke noči se mu življenje obrne na glavo: kot privid se mu prikaže skrivnostno dekle, predstavi se mu z imenom Ariana. Pove mu zgodbo o Laxenu, planetu iz drugega osončja, ki ga je vrsta s sosednjega planeta uničila, ko ga je oropala naravnih virov energije, da bi ohranila svoj planet. Po Arianinah besedah podobna usoda čaka tudi Zemljo, če Aton ljudi ne bo razsvetlil z Zvokom, da bodo spregledali nevarnosti, ki njihovemu planetu grozijo iz drugih dimenzij. Aton mora najti temeljno univerzalno vibracijo – Zvok, s pomočjo katerega bodo lahko ljudje videli *parallelx* – vzporedni svet, ki ga zdaj, zaradi omejenega dojemanja resničnosti, ne zaznajo. Aton v stanju zamaknjenosti poskuša razvozlati pomen Zvoka. Po mnogih dneh mučnih naporov in osame mu notranji glas prišepne, naj napiše *Simfonijo Parallelx*. Loti se skladanja glasbe, kar ga izčrpa skorajda do smrti, saj v delo vloži domala vso svojo življenjsko energijo. Ker za svoje »noro« videnje ne najde podpore, se odloči, da bo koncert priredil kar sam. Moči za dokončanje simfonije mu vliva le misel na Ariano. Ta ga navdaja z nadčloveško močjo, večjo od samega življenja ali smrti. Ariana je poosebljenje Svetlobe, Ljubezni in Zvoka. Aton, ki med skladanjem izkusi vse razsežnosti *parallelxa*, spozna, kaj se je zgodilo planetu Laxeno in kakšna nevarnost grozi Zemlji. Ko delo že skoraj dokonča, se od izčrpanosti onesvesti. Zbudi se v bolnišnici in ugotovi, da so ljudje pri njem doma našli partituro simfonije, ki jo je orkester že predstavil občinstvu: koncert je doživel velikanski uspeh. Ko Aton ljudem okrog sebe začne pripovedovati o svoji izkušnji s *parallelxom*, se iz njega norčujejo, povedo mu, da je za dokončanje tako nenavadne simfonije pač moral prestati svojo osebno medgalaktično vojno. Aton jim skorajda začne verjeti, a nenadoma se od nikoder pojavi šepetajoči Arianin glas, ki mu zatrdi: »Ti si to naredil, Aton. Z najčistejšim Zvokom svoje duše si ljudem pokazal resnico.« *Parallelx* obstaja ...

Rok Golob in Gino Vannelli

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

The SOUND – songi

1. Laxeno – planet vrnitve (Laxeno – The Planet of Return)
2. Zaupala mi je skrivnost (She Told Me a Secret)
3. Journey of One Soul – The Key (Popotovanje duše – Ključ)
4. Ariana
5. Avantura nove dimenzije (The Adventure of the New Dimension)
6. Atonove bolečine: Prijatelji-Stroji-Razumeti (Aton's Pains: Friends-Machines-Understand)
- 6B. Till the End (Do konca)
7. Vrt čudežev (The Garden of Miracles)
8. Prebujenje (Awakening)
9. Entratum
10. Svet razpada (World Falling Apart)
11. Duše resnice (The Souls of Truth)
12. Corinne z Laxena (Corinnas of Laxeno)
13. In Eternimi
14. Svitanje (Dawning)
15. The Guides are Here (Vodniki so med nami)

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Verjamem v neverjetno

Pogovor s skladateljem Rokom Golobom

Monika Marušič

Rok Golob je eden tistih glasbenikov, ki h glasbenemu (po)ustvarjanju pristopajo celostno: je skladatelj, aranžer, producent, dirigent, multiinstrumentalist, izredni profesor na Akademiji za glasbo v Ljubljani pa tudi prejemnik številnih glasbenih nagrad. Posluša raznoliko glasbo, komponira za številne glasbene zasedbe v mnogih glasbenih žanrih, obenem pa verjame, da dobra glasba presega žanske okvire. Zase pravi, da najbolj uživa v dirigiranju in muziciraju. Letošnje leto je posvetil ustvarjanju svoje prve opere z naslovom The SOUND, za katero je napisal tudi libreto. Občinstvu je želel predati fantazijsko zgodbo z duhovnim sporočilom o pravem zvoku, resnici in pomembnosti zaupanja v lastno intuicijo.

Vaš opus obsega vse od komorne, zborovske in orkestralne glasbe pa do glasbe za jazz in rock ansamble. The SOUND je vaš operni prvenec, za katerega ste sami napisali tudi libreto. Kako ste se znašli pri komponiranju novega žanra? Vam je blizu?

Najprej naj pojasnim, da je ta projekt v meni nastajal že več kot dvajset let. Moj način komponiranja ni tipičen. Zelo malo razumsko komponiram – delam na bazi energij in emocij. Čakam, da pride do točke, ko me ujame neke vrste utrujenost. Takrat izključim razum, da samo absorbiram energije, ki so okoli mene. V takem stanju dobim tudi zgodbe, sporočila in melodije. Počutim se, kot da teh ne pišem sam, ampak mi jih nekdo pošilja. To je zame zelo naraven način komponiranja. Seveda je tudi drugi, razumski del – orkestracija in instrumentacija – nujno potreben, da glasba zazveni profesionalno, a sama energija, ki je prav tako osnova glasbe, pride spontano, na neki način od zunaj. In še glede novega žanra: čeprav prej še nisem napisal celotne opere, sem veliko delal z opernimi pevci, na primer s Sabino Civilak, z Nuško Drašček, Matjažem Robavsom in drugimi, zato sem se pri ustvarjanju opere počutil čisto domače. Sicer pa mislim, da dobra oziroma slaba glasba nista vezani na žanr.

Kdaj in kako je nastala zamisel za The SOUND? Če je umetnost odraz družbe in časa, v katerem nastaja, potem gre predpostavljati, da je na nastanek dela morda vplivala nova podoba sveta, ki jo je prinesla epidemija?

Ne. Kot pravim, je bila zgodba v nastajanju že dolgo in se je stalno dopolnjevala. Bila mi je posredovana skozi glasbo. Pred časom sem napisal skladbo Iluzija, ki govori o tem, da domišljija ne obstaja. Za nas je domišljija nekaj, česar ne razumemo in kar nam je od nekod posredovano, lahko iz preteklosti, prihodnosti ali iz drugih dimenzij. V tem smislu je nastajala tudi zgodba opere The SOUND. Po tem ko sem napisal že velik del zgodbe, sem spoznal pevca in skladatelja Gina Vannellija, fenomenalnega glasbenika, ki živi in komponira v Portlandu. Dal mi je nekaj nasvetov glede posameznih prvin v moji operi in delo sem zaključil. Res pa je, da sem med epidemijo veliko časa preživel v svojem domačem glasbenem studiu in veliko ustvarjal.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Letošnja sezona SNG Opera in balet Ljubljana sledi ideji metamorfoze oziroma preobrazbe. Kako je vaše delo umeščeno v ta idejni okvir?

O tem sam nisem razmišljal, a očitno je umetniški direktor Opere Marko Hribenik v mojem delu uzrl pravo povezavo s programsko zasnovno svojega gledališča. Njemu in njegovi ekipi sem zelo hvaležen za priložnost, ki so mi jo ponudili. Mislim, da je prišla ob ravno pravem času glede na trenutno dogajanje v svetu. Moja zgodba govori o tem, da moramo ljudje prepoznati laž ali resnico, kar lahko storimo le tako, da spoznamo sebe in zaupamo svoji intuiciji.

Kako ste sodelovali z režiserjem Jašo Kocelijem in njegovimi gledališkimi sodelavci? Vam je uspelo uskladiti zamisli in pričakovanja?

Jaše predtem nisem poznal, predstavlil mi ga je Marko Hribenik, vendar sem bil po prvem sestanku z njim popolnoma navdušen, ker je opero razumel točno tako, kot sem si jo zamislil sam. To sicer ni samoumevno, marsikdo ne bi razumel mojih zamisli, režiserju bi lahko ne bila všeč moja glasba. Naj omenim, da sem s seboj v ekipo pripeljal še Mateja Sušnika, sicer basista v mojem bendu, ki za predstavo oblikuje 3D-animacije. Ekipa je res krasna in trenutno odlično sodelujemo.

Svoje delo ste označili kot »glasbeno vesoljsko potovanje«. Kako torej delo presega konvencije opernega žanra? V čem je posebno?

Mislim, da je poseben ravno način nastajanja dela, kako so se stvari dolgo same zlagale skupaj. Tega nisem načrtoval, ampak se je zgodilo samo od sebe. Zgodbo sem dalj časa čutil v sebi, a sem čakal na primeren trenutek, ki je prišel, ko me je kontaktiral umetniški direktor Marko Hribenik. Od začetka do realizacije pa je minilo veliko časa.

Filozofska naravnost vsebine in odrešitvena vloga glasbe spominjata na Aleksandra Skrjabina in druge skladatelje, ki so glasbena dela prežemali s svojimi filozofskimi nazori. Vam je kateri od njih blizu oziroma ste se pri komponiraju dela po kom zgledovali?

Nisem. Glasbo iz okolja sicer absorbiram na veliko, a ko komponiram, vse odmislim. Izogibam se tudi skladanju ob klavirju, ker smo na klaviaturi navajeni na posamezne prijeme, ki so nam zato bližje. Velkokrat jih uporabimo iz navade in ugodja, kar včasih ni dobro. V delu The SOUND gre predvsem za zgodbo, ki sem jo želel predati širšemu občinstvu.

Operna hiša želi z vašo opero med svoje občinstvo pritegniti tudi mlajšo generacijo, ki sicer redkeje obiskuje operne predstave. Ustvarili ste delo, ki je namenjeno slehernemu poslušalcu. Kako se to odraža na zvočni ravni?

Dobra glasba je dobra za vse generacije. Orkestri si pogosto dovolijo težavo, da imajo zastarel program. Ampak po mojem mnenju ponuja orkester številne, najmočnejše izrazne možnosti. Glasbo Simfoničnih ekstaz je razumela publika vseh starosti, ker smo se potrudili narediti najboljši program. Pomembna pa je predvsem vsebina. Pri The SOUND sem želel ustvariti iskreno glasbo, ki bi bila najprej všeč meni. Če je glasba iskrena, je všeč tudi občinstvu.

Lahko bi rekli, da je The SOUND delo o zvoku. Govori o katarzični sili Atonove glasbe, ki odreši človeštvo in ga povzdigne na višjo stopnjo zavedanja. Ste pri ustvarjanju dela stremeli k temu, da bi pri občinstvu dosegli nekakšno transcendentalno zamaknjenost?

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Delal sem predvsem na tem, da bi v svoji glasbi začutil močno energijo. Vedel sem, da če jo bom začutil sam, jo bodo začutili tudi drugi. To je tudi pomembno sporočilo dela: močna energija, ki je v glasbi, lahko človeka povzdigne; če se ji prepustiš, je lahko glasba najvišja oblika meditacije. Opera je zgrajena na temelju emocij. Posamezne točke povezuje krajši tekst; spremljanje opere bo podobno gledanju filma, vendar z dogajanjem v živo. Pri ustvarjanju pa nisem namensko stremel h kakršnikoli določeni reakciji pri občinstvu.

Ali obstajajo vzporednice med Rokom Golobom in mladim skladateljem Atonom? Bi Atona lahko razumeli kot avtobiografski lik?

Imena Aton sva se spomnila skupaj z Ginom Vannellijem. Všeč mi je bilo tudi zaradi angleške besedne zveze *a tone* (ang. ton, zvok), ki označuje osnovni ton. Aton v orkestru igra violino, zato v operi izstopa kar nekaj točk, v katerih ima violina solistično vlogo. Sicer pa na vprašanje težko odgovorim, mislim, da bo odgovor pokazal čas.

Operi ste dali angleški naslov. Zakaj The SOUND?

V operi je veliko teksta v laksenščini, jeziku planeta Laxeno, ki sem si ga izmislil sam, nekaj ga je v angleščini, ena skladba pa je v slovenščini. Sam dojemam glasbo in tekstovni material kot skupno energijo. V obdobju, ko je nastajal The SOUND, sem sicer živel v Ameriki, a to ni tesno povezano z izbiro naslova. Mislim, da glasbe ne bi smelete omejevali jezikovne bariere in da bi morala ostati odprta. Zakaj The SOUND? Naslov je prišel, šele ko je bila zgodba že dokončana, in nad njim sem bil popolnoma navdušen: zvok kot univerzalna frekvenca, ki spreminja svojo obliko in s pomočjo katere lahko rešimo planet.

The SOUND ni vaše prvo duhovno naravnano delo s fantazijsko vsebino. Vas podobna filozofska naravnost vodi tudi v osebnem življenju? Od kod jo črpate?

Ljudje pogosto želimo izklopiti svoje čute in energijo. Programirani smo, da od malega sledimo pravilom, tako je tudi na glasbenem področju. Ob začetku študija na glasbeni akademiji smo že popolnoma programirani. Mislim pa, da je dober glasbenik zmožen stopiti iz okvira in ustvarjati izven sistema. Sam na primer verjamem v *neverjetne* stvari. Pred časom sem v Los Angelesu videl vrhunsko gospel skupino Soul Activation in dobil zamisel, da bi jih združil z našim Big Bandom. Zamisel se je sprva zdela logistično in finančno neizvedljiva, vendar sem šel preko tega in uspelo nam je ne le izpeljati koncert, temveč smo v pol leta izvedli celo turnejo in posneli nov glasbeni material. Nekaj podobno neverjetnega se mi je zgodilo letos, ko so na Kitajskem sprejeli mojo skladbo za orkester kitajskih tradicionalnih instrumentov. Če bi že od začetka razmišljal zgolj racionalno, do tega najbrž ne bi prišlo. Seveda je najtežje hoditi po svoji unikatni poti, vendar mislim, da glasba deluje najbolje, ko si upaš tvegati in se prepustiš svoji intuiciji. Intuiciji skušam slediti tudi v osebnem življenju.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

O novi operni ustvarjalnosti

Pogovor z umetniškim direktorjem Opere Markom Hribernikom

Barbara Čepirlo

Z Markom Hribernikom se srečava na kavi, prepričana, da bova o Golobovi glasbeni noviteti lažje govorila na soncu kot v operni dvorani. »Vsaka opera hiša mora spodbujati nastajanje novih glasbenih del, čeprav se zdi, da časi temu niso preveč naklonjeni,« poudari sogovernik, ki se je kot umetniški direktor Opere zavzel, da bo na nacionalnem opernem odru v njegovem aktualnem mandatu uprizorjenih več slovenskih glasbenih del. V pogovoru Marko Hribernik pojasni ozadje nastajanja kozmične zgodbe, poimenovane The SOUND, s katero se gledališče želi približati mlajšemu občinstvu, ki se je v času covida šolalo od doma in zato morda malenkost izgubilo stik z živo kulturo, brez katere ne moremo govoriti o umetniškem doživljaju.

Ustvarjanje novih del je v tem gledališču stalnica. V zadnjih petnajstih letih je oder nacionalne Opere doživel štiri krstne uprizoritve slovenskih opernih del: Ajdičeva Brata leta 2005, Ljubezen kapital skladatelja Janija Goloba in Lazarjevi deli, operatorij Deseta hči leta 2015 in Koda L pred tremi leti. Pri vseh si sodeloval kot dirigent. Kako se dirigent pripravi na novo opero? Je to zanj velik izziv?

Ustvarjalni proces dirigenta pri novem delu je vedno izziv. Najlepše je, ker lahko sodeluješ s komponistom pri samem ustvarjanju opere, mu pomagaš z nasveti. Prvič sem kot dirigent sodeloval pri operi Brata Alojza Ajdiča leta 2005. Posneli smo jo tudi za arhiv Radia. Za njo je bila na sporednu opera Janija Goloba z naslovom Ljubezen kapital na libreto Vinka Möderndorferja, ki je požela velik uspeh. Jani Golob je eden tistih skladateljev, za katere velja, da so pravi in vešči operni skladatelji. Odkar dirigiram, pomnim, da je veliko skladateljev poskušalo napisati opero, pa jim ni ravno uspelo, saj je opera kompozicijska tvarina, ki zahteva ogromno znanja. In tu je Jani Golob eden takšnih skladateljev, ki prednači v teoriji in praksi. Napisal je že Krpanovo kabilo, Medejo in Ljubezen kapital. Sodeloval sem še pri Deseti hčeri skladatelja Milka Lazarja na libreto Svetlane Makarovič in Kodi L, ki je bil pravzaprav ljubezenski operatorij.

Opera The SOUND bo prva, pri kateri ne boš zasedal vloge dirigenta. Kako se je začelo sodelovanje z Rokom Golobom?

Rokovo ustvarjanje spremjam že vrsto let, še iz časov, ko sva študirala. Postala sva prijatelja. Zgodbo The SOUND dobro poznam, saj je pri Roku nastajala več let. To je zgodba o fantazijskih dimenzijah, vesolju, kataklizmičnih dogodkih, ki jih imamo vsi nekje globoko v podzavesti. Pri tej zgodbi gre za rojevanje novih civilizacij zaradi propada stare civilizacije. To ni opera, ki bi bila napisana po naročilu, ampak je zgodba nastajala in zorela pri njem dolgo časa.

Ostaniva pri glasbi, ki je v operi vodilna nit. Rokova glasba se zdi zelo filmska, kar pri Roku ni nenavadno, prej običajno. Z glasbo, kot sam večkrat pove, ustvari kozmičnost, nove dimenzije petja, ki se odpirajo ...

Rok se vse življenje poleg klasike spogleduje še z drugimi glasbenimi zvrstmi. Je multiinstrumentalist. Študiral je tudi v Los Angelesu, kjer se je srečal s Stevenom Spielbergom in z vodilnimi skladatelji filmske glasbe. Rokove glasbe ne morem opisati z eno besedo, pač pa

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

pravim, da je to simfonični etno-rockovski glasbeni slog, ki ohranja pevske linije, kar gre lepo v uho.

Kar takšna kozmična zgodba, kot ste podnaslovili delo, pravzaprav potrebuje. Dogaja se na planetu Laxeno in tudi na Zemlji.

Tako je. Rok si je zamislil zgodbo o Laxenu – planetu, ki propade, uničijo ga temne sile. Tu živijo posebni ljudje – Laksenci, ki govorijo svoj jezik in na Zemlji navežejo poseben stik z glavnim junakom, pripovedujejo mu zgodbo. Ta vsebina je nastala v tesnem stiku s kanadskim pevcem in piscem italijanskega rodu Ginom Vannellijem. Rok je nekaj songov, ki so del te opere, že prej posnel skupaj z njim.

Kljub zlim silam gre za pozitivno naravnano zgodbo, ki ni melanholična in temna.

Zgodba govori o učenju glavnega junaka o samem sebi, spoznavanju vesolja in o življenjskem spoznanju, da se vsaka stvar zgodi z namenom. Zgodba je poučna in ima zanimivo psihološko nit. Ko smo iskali primeren izraz za to novitet, smo se strinjali, da jo lahko poimenujemo z izrazom »kozmična opera«. Odrekli smo se tériminu operatorij ali glasbeno scensko delo. »The SOUND – kozmična opera« poudari večplastnost, torej zvočno in vsebinsko komponento.

Opera se je skozi čas razvijala in spreminja. Danes operni skladatelj razmišlja drugače, kot sta denimo razmišljala Verdi ali Wagner.

Opera od začetkov do ekspresionizma v načinu komponiranja poudarja pevsko linijo, ki je zame osnovni element opere. V glasbenih slogih po ekspresionizmu pa pevska linija izgublja svoj prvotni namen. Ne predstavljam si opere brez pevske linije. Recitiranje ni opera. Abstraktna linija, ki ni podobna pevski liniji, prav tako ni opera.

Ustvarjanje novih opernih del, omogočanje predstavljanje novih del slovenskih avtorjev in skrb za razvoj slovenske glasbe z uvajanjem novitet je za glasbeno gledališče, kot je slovenska narodna Opera, zelo pomembno in ena od nalog oziroma dejavnosti javnega zavoda, ki je zapisana tudi v ustanovnem aktu gledališča. Novim slovenskim delom si kot umetniški direktor, dirigent in profesor zelo naklonjen. Koliko je v Sloveniji trenutno talentiranih mladih skladateljev z željo po operi?

Na Akademiji za glasbo, kjer tudi poučujem, sem veliko v stiku z novimi talentiranimi skladatelji. Vsi se sprašujejo, kje smo, kam gre danes opera glasba, v katero smer se razvija, saj je opera v 20. stoletju doživljala velike preobrate. Toliko kompozicijskih tehnik, kot se jih je zvrstilo v 20. stoletju, se jih ni prej v celotni zgodovini. Trenutno soobstaja vse: od najbolj abstraktnih, avantgardnih oblik glasbe, do tonalnosti, lepih melodij ... Danes je muzika prisotna povsod. Bombardirajo nas z različnimi glasbeni stilji, s popom, z rapom, rockom. Klasična glasba pa se je kot mati glasbe in najkompleksnejša oblika začela odmikati od osnovnih glasbenih parametrov, tako da tudi sam včasih v njej težko prepoznam njen smisel. Pred mladimi skladatelji je veliko razmišljanja prav o tem.

Kaj pa poslušalstvo, kam se je odmaknilo, kam je ušlo? Preobrati zagotovo so.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Pri tem sta dva vidika: hedonistični, ko človek pride v opero uživat v kostumih, scenografiji, petju, glasbi, drugi pa je izobraževalni, poučni, ki vzbaja. Opera je odraz današnjega časa in kot gledališče lahko komentira in replicira na trenutno stanje človeka. To je tisti moment gledališča, ki je prisoten že od Grčije naprej in ki skozi aktualno zgodbo sproži v človeku katarzo, premišljevanje, doživljanje zgodbe skozi svoje lastne oči. To je dodana vrednost opere.

O celostnem doživljanju gledališča bi morali veliko več govoriti tudi v šoli. Zdi se, da mlado občinstvo ne razmišlja o operni umetnosti tako poglobljeno. Kje ali kako bi morali začeti spremenjati naše razmišljjanje o operi?

Ko mlademu človeku rečeš »opera«, se popači in začne posnemati operne pevce. Kaj več od tega mladi ne vedo. V današnjem učnem načrtu se pri glasbenem pouku opera umetnost pojavlja zelo malo. Po mojem mnenju je pri mladih potrebno zanimanje izvleči z interakcijo, z interaktivno opero. To pomeni, da vzameš znano operno delo, recimo Mozartovo Čarobno piščal, ki je v vseh učnih načrtilih, in ga narediš ali prirediš tako, da bo za mlade zanimivo. Vzameš znane melodije, ki se jih pri pouku naučijo na pamet, potem pa v predstavitev opere sodelujejo s petjem ali z odrskim gibom. Če samo pridejo v prostor kot v ambient z zlatimi ložami in zavesami, je premalo. Opera morajo začutiti in doživeti z interakcijo, z osebnim angažmajem. Zato načrtujem tak projekt, morda v sodelovanju z Glasbeno mladino ljubljansko, ki ima s svojimi mladinskimi koncerti stik s šolami in z mladimi.

Kdo je v gledališču oseba, ki bi lahko prevzela takšno izobraževalno funkcijo? Je to gledališki pedagog, dramaturg ali muzikolog?

To mora biti človek, ki se na opero zelo dobro spozna, ki pozna njeni zgodovino in ustroj. Opazujem občinstvo na predstavah in ugotavljam, da je povprečna starost poslušalcev naših predstav okrog 60 let. Tu smo umetniški direktorji tisti, ki moramo z dobrim programom skrbeti za pomlajevanje občinstva in vzgojo mladine.

Korak naproti mladim je gotovo tudi opera The SOUND. Naslova niste poslovenili, kar je za mlajše občinstvo verjetno bolj plus kot minus in dodaten magnet.

Rok je siže zgodbe napisal v angleščini. Zato se je odločil, da dela ne bo poslovenil in ga je večji del ohranil v angleškem jeziku. Sicer je opera napisana v treh jezikih: slovenskem, angleškem, velik del pa je v laksenščini, jeziku ljudi s planeta Laxeno. To je izmišljen jezik, ki ne bo imel prevoda. Se je pa režiser zaradi boljšega razumevanja vsebine poslužil spremnega teksta na podlagi Rokove zgodbe.

Če sklepamo po tem, da Jaša Koceli ni novinec na tem odru in da je njegova Čarobna piščal navdušila mlado občinstvo, se lahko nadejamo uspeha novega dela The SOUND.

Rekel bi, da je predstava sodobna in mlade nagovarja v moderni simboliki, izčiščeni estetiki in dopadljivem glasbenem jeziku namesto v zastaranem opernem kiču. Privlačna je.

Je v nastajanju še kakšno novo operno delo, ki ga lahko omeniva?

Moja neuresničljiva želja je, da bi bila vsako leto na tem odru slovenska opera ali baletna noviteta. Odkar sem umetniški direktor opere, sem srečal že veliko komponistov, ki imajo novo

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

delo že napisano ali pa je v pripravi. Lahko omenim novo komično opero Alojza Ajdiča na libreto Vinka Möderndorferja z naslovom Miši v operni hiši, v ustvarjalni navezi pa sem še z nekaj slovenskimi skladatelji, ki trenutno pišejo nova dela.

Na tem mestu velja poudariti tudi zvočno in video dokumentiranje novih del.

Ena od nalog nacionalne radiotelevizijske hiše je snemanje in ohranjanje slovenskih opernih in baletnih del. Toliko bolj pomembno je arhiviranje novitet. Področje sodelovanja med nami in RTV Slovenija je v tem trenutku večja težava, ki jo poskušamo rešiti v dobrobit slovenske kulturne dediščine. Naše delo smo dolžni trajno zapisati in ga digitalno ohraniti za naše zanamce.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

USTVARJALCI

Rok Golob

Avtor idejne zasnove, soavtor zgodbe, libretist in skladatelj

Rok Golob (1975) se je po končanem šolanju na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani (violina, teoretski oddelek) vpisal na študij kompozicije na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Leta 1997 je z odliko diplomiral in se vpisal na podiplomski študij filmske glasbe na University of Southern California v Los Angelesu (profesorji Elmer Bernstein, Christopher Young, David Raksin in drugi). V Ameriki je spoznal vrhunske glasbenike svetovnega kova, s katerimi redno sodeluje. Je skladatelj, aranžer, producent, multi-instrumentalist (igra klaviature, kitaro, bas, godala, bobne in druga tolkala, etno instrumente ...) in dirigent. Zelo aktivno koncertira in snema kot dirigent in instrumentalist. Od leta 2006 poučuje na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Sodeloval je pri več kot 80 albumih (kot solist, skladatelj, producent). Piše glasbo za gledališče, radio in televizijo, filme in druge umetniške projekte. Njegovo raznoliko skladateljsko ustvarjanje vključuje dela za simfonične orkestre, zbole, big bande, rock, pop in jazz soliste ter pihalne godbe. Za svoje delo je prejel mnoge nagrade in priznanja. Sodeloval je s svetovno znanimi glasbeniki, kot so Sting, Dominic Miller, Elmer Bernstein, Bjork, Bobby McFerrin, Jonah Nillson (Dirty Loops), Christopher Young, Joe Harnell, Martika, José Carreras, Gino Vannelli, Vinnie Colaiuta, Luis Conte, Bendik, Jimmy Haslip (Yellowjackets), Kátia Moraes, Gibonni in drugi.

Njegove skladbe so izvajali: Orkester Slovenske filharmonije, Simfonični orkester RTV Slovenija, orkester Zagrebške filharmonije, Simfonični orkester iz Šenžena, orkester SNG Maribor, Big Band RTV Slovenija, operni zbor SNG Opera in balet Ljubljana, APZ Tone Tomšič, Katrinas, Darja Švajger, Magnifico, Neisha, Siddharta, Dan D, Oto Pestner, Tabu in mnogi drugi. Kitajski orkester iz Šanghaja je njegovo skladbo izvajal s kitajskimi tradicionalnimi glasbili. V zadnjem času je Rok Golob zelo dejaven v skupini KiNG FOO, zanje piše glasbo in igra bobne.

Znan je tudi kot umetniški vodja avtorskih glasbenih spektaklov, kot so Simfonična ekstaza 1 in 2, gospel projekt Soul Activation z Big Bandom in državne proslave z orkestrom, zborom in solisti. Simfonično ekstazo je popeljal tudi na Kitajsko (Belt & Road Festival v Šenženu), kjer so eminentni slovenski solisti in Simfonični orkester iz Šenžena izvedli predvsem njegov avtorski program.

Gino Vannelli

Soavtor zgodbe

Že od svojega prvenca Crazy Life (1973) velja za pevca z enim najizrazitejših glasov v sodobni glasbi. Njegov glas je tako nepozaben kot njegovi lasje, zaradi katerih se ga je prijel vzdevek »Kanadski kantavtor z levjo grivo«. Njegova nenehno razvijajoča se glasba navdušuje vedno večji krog oboževalcev že dolgih 40 let. V tem obdobju skorajda ni bilo glasbene zvrsti – od rocka do jazza, soula in celo klasike –, v kateri se priljubljeni pevec, skladatelj in producent ne bi preizkusil. Ponaša se z 21 izvrstnimi albumi, med katerimi se jih je večina znašla tudi na vrhu Billboardove glabene lestvice. Najnovejša sta Wilderness Road (2019), zbirka pesmi za akustično kitaro, in (More of) A Good Thing (2021), ki ga je ustvaril med dveletnim bivanjem na Nizozemskem in v

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

katerega je uvrstil tudi predelavo pesmi The River Must Flow, ki jo je napisal in posnel za album Brother to Brother (1978). Vannelli je živa legenda, o čemer gledalca prepričajo še zlasti njegovi nastopi v živo, ki jih je zato preprosto treba doživeti. Nekatere stvari postajajo z leti le še boljše in Vannelli je prav gotovo živo utelešenje tega dejstva. Ne glede na to, ali nastopa v gledališču na solo koncertu ob spremljavi klavirja, s simfoničnim orkestrom v koncertni dvorani, z big bandom ali s pop zasedbo pred množico navdušenih oboževalcev ali papežem, nadarjeni glasbenik vselej ostaja straten izvajalec, ki je globoko zvest svoji umetnosti. Sloves o njegovem močnem in inovativnem izvajanju na živih nastopih, dovršenem glasbenem znanju na skladateljskem polju, pisanju pesmi, producentskem delu, aranžiranju in vodenju glasbenih zasedb podpira vse večji razmah njegove že tako uspešne kariere.

Simon Dvoršak

Dirigent

Dirigent Simon Dvoršak je po končani srednji glasbeni šoli in gimnaziji v Celju najprej diplomiral na Pedagoški fakulteti v Mariboru pod mentorstvom prof. Jožeta Fürsta, nato pa se je vpisal na Akademijo za glasbo v Ljubljani, kjer je prejel diplomo summa cum laude v razredu maestra Marka Letonje. Izpopolnjeval se je tudi pri Georgeu Pehlivanianu na akademiji v Španiji. Julija 2009 je bil sprejet na podiplomski študij na Mountview Academy of Theatre Arts v Londonu, kjer je z odliko zaključil specializacijo iz glasbenega gledališča. Že v času študija je bil asistent dirigenta Orkestra Slovenske filharmonije. Do sedaj je vodil številne orkestre v Sloveniji in tujini. Redno sodeluje in koncertira z Orkestrom Slovenske filharmonije, orkestrom SNG Maribor, Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija, orkestri Akademije za glasbo, Orkestrom Slovenske vojske ter orkestri v Avstriji, Veliki Britaniji, Romuniji in na Hrvaškem. Za seboj ima vrsto koncertov z Glasbeno mladino Slovenije in Glasbeno mladino Ljubljansko. Veliko časa posveča glasbenemu gledališču, operi, opereti in muzikalnu. Kot dirigent je pripravil in vodil številne premiere in krstne izvedbe del na različnih odrih v Sloveniji in tujini. Kot glasbeni vodja redno sodeluje pri opernih produkциjah Slovenskega komornega glasbenega gledališča. Njegov repertoar obsega dela od baroka do 21. stoletja, tako na koncertnem kot gledališkem odru. Z vrsto nastopov se je predstavil tudi kot pianist korepetitor, pri čemer je sodeloval s priznanimi slovenskimi in tujimi, instrumentalnimi in pevskimi solisti. Pogosto snema za arhiv RTV Slovenija in je reden član žirij na glasbenih tekmovanjih in festivalih. Kot gostujuči predavatelj redno pripravlja mojstrske tečaje v Sloveniji in Veliki Britaniji. Deluje kot umetniški svetovalec Hiše kulture Celje.

Kot dirigent in pedagog se predano posveča delu z mladimi: je izredni profesor na Akademiji za glasbo Univerze v Ljubljani, kjer opravlja tudi funkcijo prodekanja za umetniško dejavnost. Prejel je bronasti celjski grb za 25-letno delovanje v kulturi ter zlato plaketo Univerze v Ljubljani.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Jaša Koceli

Režiser

Jaša Koceli je po I. gimnaziji v Celju končal študija sociologije in gledališke režije na Univerzi v Ljubljani. Ustvarjalno se loteva avtorskih projektov ali projektov na podlagi priredb obstoječih besedil. Ima stalno umetniško ekipo, s katero razvija svoj gledališki jezik. V zadnjih devetih letih je režiral 19 predstav v gledališčih po Sloveniji, v Litvi, Romuniji in na Madžarskem. Med njegove zadnje večje predstave spadajo Elektra v Narodnem dramskem gledališču Kaunas v Litvi, Mozartova Čarobna piščal v SNG Opera in balet Ljubljana, 5fantkov Simone Semenič v madžarskem gledališču Weöres Sándor v Sombotelu in Evripidove Trojanke v produkciji SNG Nova Gorica, ki so leta 2019 odprle Mednarodni festival grškega antičnega gledališča na Cipru. Njegova zadnja predstava, ki je nastala leta 2021 v času zaprtja gledališč, nosi naslov Preblizu, njegova naslednja pa bo Mojster, mednarodni projekt o Jožetu Plečniku. V Gledališču Glej je ustvaril štiri predstave, nazadnje Psiho Davorina Lenka (2019). V Mestnem gledališču Ljubljanskem je ustvaril predstavo o prvih dadaistih Café Dada in predstavo po filmih Jean-Luca Godarda Do zadnjega diha: Zdaj. V Lutkovnem gledališču Ljubljana je režiral Male kraljice Eve Mahkovic in glasbeno predstavo Neli ni več Lutza Hübnerja. Režiral je Pomona Alistairja McDowalla v SNG Drama Ljubljana, ikonično slovensko dramo Dogodek v mestu Gogi Slavka Gruma v Anton Podbevšek Teatru, Lezbos – predstavo s Sapfino poezijo – v BiTeatru, na področju glasbenega gledališča pa poleg Čarobne piščali še opero Julka in Janez skladatelja Jana Gorjanca in libretistke Svetlane Slapšak v SNG Opera in balet Ljubljana ter opereto Hmeljska princesa Radovana Gobca v rojstnem Žalcu. Kot oblikovalec luči je soustvarjal baletne predstave Simfonija otožnih pesmi (2017) in Meso srca (2015) v SNG Opera in balet Ljubljana ter Lovci na sanje (2018) v Narodnem gledališču v Beogradu. Kot asistent režiserja je sodeloval pri šestih institucionalnih produkcijah s priznanimi režiserji Dušanom Jovanovićem, Janezom Pipanom, Ivico Buljanom in Tomažem Pandurjem.

Darjan Mihajlović Cerar

Scenograf

Darjan Mihajlović Cerar (1984) je uveljavljen scenograf mlajše generacije. V Sloveniji, na Hrvaškem, Madžarskem in v Litvi je ustvaril več kot 30 scenografij. Profesionalno deluje od leta 2011. Je stalni sodelavec režiserja Jaše Kocelija, večkrat je sodeloval tudi z režiserko Barbaro Hieng Samobor ter režiserjem, dramatikom in pisateljem Nejcem Gazvodo. Leta 2010 je diplomiral na Fakulteti za arhitekturo Univerze v Ljubljani z delom, naslovljenim Razvoj gledališke arhitekture od renesanse do danes. Izhodišča njegovega arhitekturnega pristopa k oblikovanju scenskega prostora so struktura, tekstura in svetloba, v svoje delo pa pogosto vključuje različne medije sodobne umetnosti in prvine sodobnega oblikovanja. Med njegove vidnejše projekte spadajo oblikovanje celostne grafične podobe za Mini teater; oblikovanje instalacije Uzrite prizor! (pasaža MGL, 2015); scenografiji pri predstavah Tri zime in Orlando v režiji Barbare Hieng Samobor (MGL, 2016 in 2018); scenografije pri predstavah Café Dada (MGL, 2013), Do zadnjega diha: Zdaj (MGL, 2014), Pomona (SNG Drama Ljubljana, 2016), Trojanke (SNG Nova Gorica, 2018), Psiho (Gledališče Glej, 2019), 5fantkov (gledališče Weöres Sándor Színház, Madžarska, 2019), Čarobna piščal (SNG Opera in balet Ljubljana, 2019), Elektra (Narodno dramsko gledališče v Kaunasu, 2020) in Preblizu

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

(CD, 2021) v režiji Jaše Kocelija; scenografija za predstavo Popolni tujci (SNG Maribor, 2019) v režiji Tamare Damjanović ter scenografiji pri predstavah Tih vdih (MGL, 2018), Mazohistka (APT, 2019) in Jazz (MGL, 2020) v režiji Nejca Gazvode.

Branka Pavlič

Kostumografinja

Branka Pavlič je po diplomi iz sociologije na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani vpisala magistrski študij scenskih umetnosti, smer kostumografija na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo. Je dobitnica študentske Prešernove nagrade za izjemne študijske dosežke v letu 2013 ter Boršnikove nagrade za kolektivno stvaritev – predstavo Vaje za tesnobo v produkciji Slovenskega stalnega gledališča v Trstu. Oblikovala je kostume za vrsto akademiskih produkcij in kratkih filmov, nekateri med njimi so na Festivalu slovenskega filma prejeli nagrado vesna. Ustvarjala je v večini slovenskih profesionalnih gledališč: Lutkovnem gledališču Ljubljana, Mestnem gledališču ljubljanskem, Mestnem gledališču Ptuj, Slovenskem stalnem gledališču v Trstu, SNG Nova Gorica, Cankarjevem domu, SNG Drama Ljubljana, Gledališču Glej, Mini teatru in drugih. V SNG Opera in balet Ljubljana je ustvarjala tako za balet kot za opero. Vrata v tujino so se ji odprla leta 2019: sodelovala je pri Kocelijevih predstavah v gledališču Weöres Sándor v Sombotelu na Madžarskem in Narodnem dramskem gledališču v litovskem mestu Kaunas. V bližnji prihodnosti jo čaka več kreativnih kostumografskih projektov tako doma kot v tujini.

Tajda Podobnik

Koreografinja in asistentka režiserja

Tajda Podobnik je leta 2014 končala študij na Akademiji za ples v Ljubljani pod mentorstvom priznanih koreografov in plesnih pedagogov Igorja Sviderskega, Ivana Mijačevića, Rosane Hribar in drugih. Sodelovala je pri številnih avtorskih projektih, plesnih in gledaliških predstavah. Kot plesalka je pri različnih predstavah sodelovala s koreografinjami Vito Osojnik, Jano Menger, Kjaro Starič Wurst, Uršulo Teržan, Veroniko Valdés, s koreografskim dvojcem De.not (HR), s kolektivom Bitnamuun in z umetniško skupnostjo SZ3 pri improviziranih dogodkih. Od leta 2015 je del skupine Fourklor Branka Potočana, s katero sodeluje pri cirkuških kabaretih in predstavah ter kot plesalka, cirkusantka (zračne discipline; vrv, tkanine, obroč) ali asistentka koreografije. Od leta 2017 kot koreografinja sodeluje pri dramskih predstavah ter pri operah: med drugim na Madžarskem in v Litvi. Leta 2021 je na AGRFT zaključila magistrski študij iz umetnosti giba.

David Andrej Francky

Oblikovalec svetlobe

David Andrej Francky (1985), priznani oblikovalec svetlobe, je do danes oblikoval svetlobo za skoraj 40 gledaliških predstav, opero, opereto, šest muzikalov in vrsto drugih odrskih postavitev. Z odrom se je pobliže spoznal v gimnaziji, ko je začel delovati v improvizacijskem gledališču. Leta 2002 se je v KUD-u France Prešeren udeležil tečaja gledališke tehnike in spoznal, kako svetloba spreminja prostor. Improvizacijsko gledališče mu je ponudilo nešteto možnosti za igranje s tem medijem. Leta 2009 je s komediojo Vsi moji moški gostoval v SiTi Teatru in tam ostal zaposlen sedem let kot tehnični vodja gledališča ter hišni oblikovalec svetlobe. V tem času je imel možnost

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

oblikovati svetlobo za skoraj vse hišne in marsikatero gostujočo odrske postavitev. Ob raznovrstnosti programa, svobodi in podpori pri ustvarjanju je nastalo veliko kreativnih svetlobnih rešitev. Ker si je želel vedno bolj kompleksnih projektov, je poleg službe kmalu začel svetlobo oblikovati tudi druge. Ob tem si je nabral veliko dragocenih izkušenj in spoznal večino prizorišč po Sloveniji. Oblikoval je svetlobo za televizijo, koncerte, plesne predstave, korporativne dogodke, videospote ... Ta del njegove poti je zaznamoval tudi razcvet slovenskega glasbenega gledališča s Cvetjem v jeseni, Veroniko Deseniško in drugimi muzikali. Danes oblikuje svetlobo za različne odrske in televizijske produkcije v okviru svojega podjetja za osvetlitev. S sodelavci uživa v kreativnih izzivih in lepoti, ki jo prinaša delo oblikovanja svetlobe. Z režiserjem Jašo Kocelijem je prvič sodeloval leta 2018 pri uprizoritvi operete Hmeljska princesa, od takrat z njim redno sodeluje. Sadovi tega sodelovanja so opera Čarobna piščal iz leta 2019 v SNG Opera in balet Ljubljana, tragedija Elektra iz leta 2020 v Narodnem dramskem gledališču v Kaunasu (Litva) ter predstava Preblizu iz leta 2021 v Cankarjevem domu. Pravi: »Delo z Jašo me motivira, saj svetlobo zelo ceni kot medij pri odrskem ustvarjanju in je vedno odprt za kreativen dialog. Vesel sem priložnosti za oblikovanje svetlobe svoje druge opere, saj gre ponovno za vizualno zelo kreativen izdelek.«

Matej Sušnik

Avtor projekcij

Matej Sušnik je v svet audio-vizualnih umetnostih stopil pri 13 letih, ko je začel igrati bas kitaro. Glasbena pot ga je peljala po celi Evropi, Ameriki in Aziji, kjer je koncertiral z vrhunskimi glasbeniki in posnel več kot 10 glasbenih albumov. Leta 2011 je izdal prvi slovenski *solo bass* album in istega leta režiral tudi svoj prvi glasbeni videospot. Ljubezen do glasbe ga je tako pripeljala do nove strasti – vizualne umetnosti. V več kot 10-letni karieri se je kot režiser, montažer in avtor posebnih učinkov podpisal pod več kot 400 glasbenih videoov, oglasov in filmov. Leta 2019 je odkril še eno novo strast, 3D-animacijo, ki jo z veseljem vključuje v svoje umetniške izdelke.

Gašper Torkar

Avtor priredeb zgodbe za nadnapise

Gašper Torkar, rojen 1992 v Novem mestu, je skladatelj in pesnik, ki živi in ustvarja v Ljubljani. V zadnjih nekaj letih je napisal glasbo za številne razstave, video in umetniške instalacije ter performanse. Pri domači založbi Kamizdat je izdal glasbeni deli Dreams of Others (2017) in Accept the Risk and Continue (2021). V sodelovanju z režiserjem Janom Krmeljem je napisal glasbo za številne gledališke predstave. Zadnji dve, Proslava in Mačka na vroči pločevinasti strehi sta bili uprizorjeni v SNG Drama Maribor v sezoni 2020/2021. Trenutno kot skladatelj aktivno sodeluje pri seriji umetniških instalacij projekta FaceOrFactory dvojca Aljaža Rudolfa in Eve Smrekar. Pred začetkom pandemije je v klubu Monokel organiziral glasbene večere NANI MO, posvečene novim pristopom v klubski glasbi. Leta 2013 je pri LUD Literatura izdal svoj pesniški prvenec Podaljšano bivanje. V letih 2014–2016 je deloval kot član uredništva literarne revije IDIOT. Pravkar piše svojo drugo pesniško knjigo.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Mankica Kranjec

Fotografinja

Mankica Kranjec je mednarodno uveljavljena fotografinja mlajše generacije. Že vse od začetka jo zanima odkrivanje novih umetniških idej in ustvarjalnih svetov, kar je združila s svojo nenehno željo po iskanju dovršenih prizorov, ki v gledalcu pustijo pečat. Vedno skuša odkriti, kar je mnogim pogledom zastrto, svojim fotografskim projektom pa rada vdihuje drugačnost, izvrstnost in svetovljanskost. Je dobitnica treh mednarodnih prvih nagrad za gledališko fotografijo, kot fotografinja pa se je podpisala pod številne fotografiske projekte doma in v tujini ter se predstavila na več kot 35 samostojnih in skupinskih fotografskih razstavah v Sloveniji, Združenih državah Amerike in drugod po svetu. Njen opus obsega zlasti portretne in dokumentarne fotografije s področja kulture in umetnosti, zadnjih deset let pa se posveča tudi gledališki fotografiji. Med drugim se je kot fotografinja ter avtorica naslovnih fotografij in foto-projekcij podpisala pod predstave Čarobna piščal (SNG Opera in balet Ljubljana), Preblizu (koprodukcija Cankarjevega doma in zavoda Paviljon), Trojanke (SNG Nova Gorica), Psiho (Gledališče Glej), Pomona (SNG Drama Ljubljana), Neki novi tipi, Do zadnjega diha (Mestno gledališče ljubljansko), Dogodek v mestu Gogi (Anton Podbevšek Teater), Lezbos (Biteater), Male kraljice, Neli ni več, Sončnica na Luni, Kralj Matevžek Prvi in Sovica Oka (Lutkovno gledališče Ljubljana), Hmeljska princesa (ZKŠT Žalec) in 5fantkov (madžarsko gledališče *Weöres Sándor Színház*). Je članica umetniškega tima režiserja Jaše Kocelija, s katerim sodeluje kot stalna ustvarjalka ter skrbi za fotografiske in video podobe njegovih projektov v Sloveniji in tujini.

Sodeluje tudi s številnimi tujimi fotografiskimi agencijami, fotografije pa objavlja v domačih in svetovnih publikacijah. Trenutno živi in ustvarja v Ljubljani.

Željka Ulčnik Remic

Zborovodja

Rojena je v Ljubljani, kjer je na Pedagoški akademiji študirala glasbo in zborovodstvo ter pod mentorstvom vodstvom profesorja Lojzeta Lebiča diplomirala z odliko. Študij je nadaljevala na oddelku za sakralno glasbo Akademije za glasbo v Ljubljani in diplomirala s koncertom iz zborovskega dirigiranja in lastne kompozicije. Za uspešno opravljeno diplomsko delo je prejela posebno priznanje – diplomo summa cum laude. Od leta 1987 je bila redno zaposlena v ljubljanski Operi kot pevka in korepetitorka v opernem zboru, septembra 2009 pa je prevzela vodenje tega zbora, ki ga pripravlja za operne predstave in koncerte. Za predstave Tosca, Hrestač – Božična zgodba, Carmen in za kantato Šolnik je pripravila tudi otroški zbor. Dvajset let je vodila doma in v tujini nagrajeni ženski pevski zbor Petrol iz Ljubljane. Udeležuje se zborovodskih seminarjev pod vodstvom priznanih zborovodij in dirigentov (Bo Johansson, Karmina Šilec, Holger Speck, Peter Hanke, Gary Graden in drugi).

Gregor Traven

Koncertni mojster

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Gregor Traven je študiral v Celovcu, Oslu in na Univerzi Mozarteum v Salzburgu, kjer je leta 2004 magistriral z odliko. Na mednarodnih tekmovanjih v italijanski Gorici je prejel več nagrad, zmagal pa je tudi na tekmovanju komorne glasbe v nekdanji Jugoslaviji (1990). Sodeloval je z uglednimi orkestri, kot so na primer orkester Dunajskega koncertnega združenja (Wiener Concert-Verein Orchester), Spirit of Europe, Klasična filharmonija iz Bonna (Klassische Philharmonie Bonn), Koelnski komorni orkester (Koelner Kammer Orchester), s katerim je nastopal tudi kot solist. Poleti 2001 se je predstavil s serijo solističnih koncertov na Tajvanu. Od leta 2002 do 2004 je bil član Brucknerjevega orkestra v avstrijskem Linzu. Od leta 2004 je koncertni mojster orkestra SNG Opera in balet Ljubljana, od leta 2008 pa tudi koncertni mojster Komornega orkestra solistov Društva slovenskih skladateljev. Poleg tega deluje kot mentor in gostujuči koncertni mojster ali kot član žirij na tekmovanjih (Orkesterkamp v Bovcu, 2018; orkester Nova filharmonija; gostovanje s Slovenskim komornim orkestrom v Omanu, 2018; Mednarodno glasbeno tekmovanje mesta Palmanova, 2018).

Biografije solistov so objavljene na spletni strani www.opera.si.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Rok Golob

The SOUND

Cosmic Opera in One Act

Premiere: 19. 5. 2022

Music

Rok Golob

Story

Rok Golob, Gino Vannelli

Lyrics

Rok Golob, Katarina Habe (Ariana)

Performed in the original language with surtitles.

Conductor

Simon Dvoršak

Director

Jaša Koceli

Cast

Aton

Gregor Ravnik a. g.* / Edvard Strah

Ariana

Urška Arlič Gololičič* / Eva Černe a. g.

Tamea

Urška Breznik* / Martina Burger a. g.

Ravana

Nuška Drašček* / Anja Šinigoj

Child (Young Aton)

Natan Đorčevski a. g.* / Filip Valter a. g.

Old Man (Old Aton)

Marko Pikš / Bratislav Ristić*

Dancers

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Lara Flegar, Mariya Pavlyukova, Erica Pinzano and Barbara Potokar* / Olga Kori, Nina Kramberger, Emilie Tassinari and Urša Vidmar
Lukas Bareman, Thomas Giugovaz and Matteo Moretto* / Alexandru Barbu, Oleksandr Koriakovskyi and Aleks Theo Šišernik

*Premiere.

Set Designer

Darjan Mihajlović Cerar

Costume Designer

Branka Pavlič

Choreographer

Tajda Podobnik

Lighting Designer

David Andrej Francky

Video Projections

Matej Sušnik

Story Adaptation for Surtitles

Gašper Torkar

Photographer

Mankica Kranjec

Choirmaster

Željka Ulčnik Remic

Concertmaster

Gregor Traven

Assistant Conductor

Ana Erčulj

Assistants Director

Matej Prevc, Tajda Podobnik

Assistants Choreographer

Claudia Sovre, Leonid Kouznetsov

Répétiteurs

Kayoko Ikeda, Višnja Kajgana, Irena Zajec,

Irina Milivojević, Rebeka Dobravec, Marina Đonlić (chorus), Robert Brezovar (chorus)

Prompters

Dejan Gebert, Urška Švara Kafol

Stage Manager

Tomaž Čibej

Opera Chorus

Orchestra of the SNG Opera in balet Ljubljana

Violin Solo

Domen Lorenz

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

Chorus Inspector

Rok Krek

Orchestra Inspector

Bojan Gombač

Producer

Nives Fras

Cultural Programme Organiser

Brigita Gojić

Assistant Producer

Simon Stanojevič

Dramaturge

Tatjana Ažman

Libretto Translation for Surtitles

Nataša Jelić (English and Slovene)

Surtitles Technical Execution

Luka Šinigoj

Sound Master

Luka Berden

Sets and Costumes

Theatre Workshop of the SNG Opera in balet Ljubljana and SNG Drama Ljubljana

Head of Workshop: Matjaž Arčan

Hedgegear

Polona Poklukar

Technical Department of the SNG Opera in balet Ljubljana

Head of Technical Department (Head Technician) and Coordinator of the Technical Team under the Authority of Director General – Lighting Master: Jasmin Šehić

**External collaborator.*

The performance has no intermission.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

The SOUND

About the Cosmic Opera

"Before the substance, there was the light, and before the light there was *The Sound*."

The SOUND is a story about two worlds in different times and dimensions – different yet incredibly similar - called planet Earth and planet Laxeno. It is a story about the vision and perfection woven in every human soul and powerful enough to preserve our planet. Its main character is Aton, a young Slovenian composer and violinist in a symphony orchestra. In spite of his extraordinary talent, the young man is miserable because he cannot present his original music to the audience. One night, his life turns upside down. A mysterious girl appears before him in a vision, introducing herself as Ariana. She tells him a tale of Laxeno, a planet from another solar system, destroyed by a species from a neighbouring planet. They robbed Laxeno of its natural energy sources to preserve their own planet. Ariana tells Aton that the same fate awaits Earth if he fails to enlighten people with *The Sound* so that they can see the dangers threatening their planet from other dimensions. Aton has to find the essential universal vibration – *The Sound* -, which will enable people to see *Parallex* – the parallel world that humans cannot see due to their limited perception of reality.

While trying to figure out the meaning of *The Sound*, Aton feels as if he was immersed in a trance. After many days of exhausting efforts and isolation, his inner voice tells him to write *The Parallex Symphony*. When he sets up composing, it almost exhausts him to death, as he puts so much of his life energy into the work. Since he fails to get support for his 'insane' vision, he decides to put on a concert by himself. The only thing that gives him the strength to complete his symphony is the thought of Ariana, which fills him with superhuman strength that is greater than life or death itself. Ariana is the epitome of *Light, Love and Sound*. While composing, Aton experiences all the dimensions of *Parallex* and sees what happened to planet Laxeno and what could happen to planet Earth. When his work is almost finished, he passes out from exhaustion. He wakes up in the hospital and learns that people have found the score at his home and that the orchestra has already played it in front of the audience. The concert was a huge success. When Aton starts telling them about his experience with *Parallex*, they make fun of him, explaining to him that he had to go through his personal intergalactic war to be able to write such an unusual symphony. Aton almost begins to believe them, but Ariana's whispering voice appears suddenly out of

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

nowhere, telling him: »You did it, Aton. You have shown people the truth with the purest *Sound* of your soul. *Parellex* exists... "

Rok Golob and Gino Vannelli

The SOUND - Songs

1. Laxeno – The Planet of Return
2. She Told Me a Secret
3. Journey of One Soul – The Key
4. Ariana
5. The Adventure of the New Dimension
6. Aton's Pains (Friends-Machines-Understand)
- 6B. Till the End
7. The Garden of Miracles
8. Awakening
9. Entratum
10. World Falling Apart
11. The Souls of Truth
12. Corinnas of Laxeno
13. In Eternimi
14. Dawning
15. The Guides are Here

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

I Believe in the Unbelievable

Interview with the Composer Rok Golob

Monika Marušič

Rok Golob is one of those musicians who are defined by their advanced approach to music (re)creation. He is a composer, arranger, producer, conductor, multi-instrumentalist, associate professor at the Academy of Music in Ljubljana and recipient of numerous music awards. The versatile artist listens to diverse music, composes for many musical ensembles in many musical genres and at the same time believes that good music goes beyond genre frameworks. He says that he enjoys conducting and playing music the most. He spent this year dedicating himself to the creation of his first opera entitled The SOUND, for which he also wrote a libretto. His goal was to convey to the audience a fantasy story with a spiritual message about the right sound, truth and the importance of trusting in your own intuition.

Your musical opus includes everything from chamber, choral and orchestral music to music for jazz and rock ensembles. *The SOUND* is your opera debut, for which you also wrote the libretto. How did you find yourself composing a new genre? Did it feel familiar?

First of all, let me clarify that this project has been threading inside me for more than twenty years. My way of composing is not typical. It is seldom rational - I lean more on energies and emotions. I am usually waiting to get caught up in some kind of fatigue. Then I turn off my mind to absorb the energies around me. In this state, I also get stories, messages and melodies. I feel as if I am not writing them myself, but someone is sending them to me. This is a very natural way of composing for me. There is, of course, another, more rational part to it – orchestration and instrumentation – essential for the music to sound professional, whereas the energy itself, which is also the basis of music, comes spontaneously, from outside in a way. About the new genre: although I have never written the whole opera before, I worked a lot with the opera singers, such as Sabina Cvilak, Nuška Drašček, Matjaž Robavs and others, so I felt utterly at home when creating the opera. And, I do not think good or bad music is necessarily tied to a genre.

When and how did the idea for *The SOUND* come about? If art is a reflection of society and the time of its conception, then one can assume that the creation of the work may have been influenced by the new image of the world brought about by the epidemic?

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

No. As I mentioned before, the story has been in the making and thus constantly updated for a long time. It was conveyed to me through music. Some time ago, I wrote a song entitled *Illusion*, which suggests that imagination does not exist. For us, it is something we do not understand and what is passed on to us from somewhere; from the past, the future or other dimensions. So, I created the story for this opera in this context as well. After writing much of it, I met a phenomenal singer and songwriter, Gino Vannelli, who lives and composes in Portland. He gave me some advice on particular elements in my opera, and I finished the work. On the other side, I did spend a lot of time creating in my home music studio during the epidemic.

This year's season in the SNG Opera in balet Ljubljana revolves around the idea of metamorphosis or transformation. How does your creation fit into this conceptual framework? I did not think about it myself, but apparently, Marko Hribernik, the Artistic Director of the Opera, saw a corresponding connection with his theatre's programme in my work. I am very grateful to him and his team for the opportunity they offered me. I think it came at just the right time, given the events we are currently witnessing in the world. My story tells us that we humans need to recognise the difference between a lie and the truth, which we can only do by getting to know ourselves and trusting our intuition.

How did you collaborate with the Director Jaša Koceli and his creative team? Did you manage to coordinate your ideas and expectations?

I did not know Jaša before. He was introduced to me by Mr Hribernik, and I was utterly impressed with him after our first meeting, because he understood the opera precisely as I had imagined it. That is not self-evident, many people would not understand my ideas, and the Director might not like my music. Let me also mention here that I brought Matej Sušnik with me to the team, otherwise the bass player in my band, who designs 3D-animation for the performance. The team is fantastic, and at the moment, we are working great together.

You described your work as »a musical space journey«. So how does the work surpass the conventions of the opera genre? What is so unique about it?

I think it is the way it was created, and how things have been put together by themselves for a long time. I did not plan this, it happened on its own. The story was cooking inside me for a long time, but I was waiting for the right moment. It came when the Artistic Director of the Opera, contacted me. But a lot of time passed from the beginning to the realisation.

The philosophical orientation of the content and the redemptive role of music are reminiscent of Alexander Scriabin and other composers, who permeated their music pieces with their philosophical beliefs. Which of them is close to you, or did you follow their example when composing your work?

No, I did not. I absorb a lot of music from the environment, but when I am composing it myself, I tend to brush everything aside. I also avoid working at the piano because we musicians are used to particular and thus easier grips on the keyboard. We often use them out of habit and pleasure, which is sometimes not quite good. *The SOUND* is mainly about the story I wanted to convey to a broader audience.

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

With your new piece, our theatre also intends to reach younger audiences that rarely attend opera performances. You have created an operatic work intended for every listener. How does this reflect on the sound level?

Good music is suitable for all generations. Orchestras often allow themselves the problem of having an outdated programme. In my opinion, the orchestra offers a myriad of powerful expressions. The audiences of all ages were able to understand the music of *Symphonic Ecstasies* because we made an effort to create the best possible programme. Most important, of course, is the content. My aim with *The SOUND* was to compose honest music that I would have liked in the first place as well. If the music is sincere, the audience enjoys it too.

One could say that *The SOUND* is an opera about sound. It is also about the cathartic power of Aton's music that saves humanity and elevates it to a higher level of consciousness. Did you strive to achieve a certain kind of transcendental ecstasy in the audience when creating the work?

My main aim was to feel powerful energy in my music. I knew that if I felt it myself, others would feel it too. And this is also one of the crucial messages of the piece: the powerful energy in the music can elevate a person; if you indulge in it, the music can be the highest form of meditation. Thus, the opera is built on emotions. Its individual parts are connected by shorter texts; watching the opera will be similar to watching a movie, only with live-action. However, I did not purposely strive for any particular reaction from the audience when creating the piece.

Could we draw a parallel between Rok Golob and the young composer Aton? Could we consider Aton as an autobiographical character?

Gino Vannelli and I thought of the name Aton together. I also liked it because of the English phrase *a tone (tone, sound)*, which denotes the basic tone. Aton plays the violin in the orchestra, so there are quite a few acts in the piece with a solo violin. I am obviously struggling with the answer to your question, so time will tell.

You gave your opera an English title. Why *The SOUND*?

A lot of the texts in the opera are written in the language, spoken by the inhabitants of planet Laxeno, which I invented myself, some are in English and one song is in Slovene. I perceive music and lyrics as common energy. At the time of work's creation, I lived in the USA, but this is not closely related to the choice of title. I think that music should not be limited by language barriers. Why *The SOUND*? The title came along only when the story was finished, and I was absolutely thrilled with it: sound as a universal frequency that changes its shape and with which we can save the planet.

***The SOUND* is not your first spiritually oriented work with fantasy content. Are you guided by a similar philosophical attitude in your personal life as well? Where do you draw it from?**

People often want to turn off their senses and energy. We are programmed to follow the rules from an early age, which is also the case in music. We are already fully programmed from the beginning of our studies at the Academy of Music. But I think a good musician can step out of the

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

Novinarsko gradivo ob premieri kozmične opere The SOUND 19. maja 2022

box and create outside the system. I, for example, believe in *unbelievable* things. Some time ago, I came across a superb gospel band, called Soul Activation in Los Angeles, and I became overwhelmed with the idea of merging it with our Big Band. Although it seemed logically and financially infeasible at first, I went beyond it, so we not only put on a concert, but we even did a tour and recorded new music material in just half a year. Something similarly unbelievable happened to me this year when my song for the Orchestra of Traditional Instruments was accepted in China. If I had thought about it only rationally from the beginning, it probably would not have happened. Of course, it is hardest to walk your unique path, but I think that music works best when you dare to take risks and follow your intuition. So, I try to follow it in my personal life as well.

Podpornik sezone

B O R B O \ A
creative & vegan
catering

Sponzor sezone

Sponzor

Prosimo, da ob citiranju obvezno navajate avtorja.

**Želimo ustvarjalno in umetniško
bogato leto 2022.**